

Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Καλοκαιρινές ποιητικές εικόνες»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΣΤΕΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Καλοκαιρινές ποιητικές εικόνες

Δημιουργός

Γεώργιος Δεστές

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Μάιος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού», τεύχος γ΄, ενότητα 3: *Γιορτή και ξενοιασιά*, υποενότητα: *Το καλοκαίρι*.

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Αισθητική Αγωγή: Εικαστικά

Αισθητική Αγωγή: Μουσική

Μαθηματικά

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Μελέτη Περιβάλλοντος

Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Αγωγή Υγείας

Ερευνητικές Εργασίες – Project

Ευέλικτη Ζώνη

Περιβαλλοντική Αγωγή

Χρονική διάρκεια

12 + ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Εικονικός χώρος: ιστολόγιο ή wiki τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή του σεναρίου είναι οι μαθητές να έχουν βασικές γνώσεις χρήσης Η/Υ (ονομασία και αποθήκευση αρχείων, εργασία σε δύο παράθυρα), να κατέχουν βασικές δεξιότητες πληκτρολόγησης και χρήσης του επεξεργαστή κειμένου, του λογισμικού παρουσίασης, του λογισμικού δημιουργικής έκφρασης ([Tux Paint](#) ή [RNA](#)), να γνωρίζουν την εικαστική έκφραση του κολάζ και, τέλος, να έχουν βασικές δεξιότητες πλοήγησης στο διαδίκτυο, χρήσης της μηχανής αναζήτησης και του ηλεκτρονικού λεξικού.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες χρήσης του υπολογιστή, να έχει μελετήσει τα περιβάλλοντα που προβλέπονται στο σενάριο, να έχει φροντίσει να είναι τα φύλλα εργασίας άμεσα διαθέσιμα στους μαθητές. Επίσης, θα πρέπει να γνωρίζει τη λειτουργία των εργαλείων συνεργατικής γραφής και να έχει ετοιμάσει τα σχετικά έγγραφα ([GoogleDocs](#)), που προβλέπονται στο σενάριο, να γνωρίζει τη μετατροπή ενός αρχείου εγγράφου (.doc) σε ψηφιακό βιβλίο μέσω της εφαρμογής [Yumpu](#) και τον τρόπο με τον οποίο ενσωματώνεται στο ιστολόγιο της τάξης. Τέλος, θα πρέπει να αναπτύσσει δραστηριότητες που προάγουν την ομαδοσυνεργατική

διδασκαλία, τη συνεργατική και διερευνητική μάθηση, την κριτική αντίληψη και την περιβαλλοντική συνείδηση.

Σχετικά με την υλικοτεχνική υποδομή, θα πρέπει να υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός Η/Υ, προβολέας ή διαδραστικός πίνακας, σύνδεση στο διαδίκτυο, εγκατεστημένα τα λογισμικά γενικής χρήσης (επεξεργαστής κειμένου και λογισμικό παρουσίασης) και ένα λογισμικό δημιουργικής έκφρασης (Tux Paint, RNA). Τέλος, θα χρειαστεί να έχει γίνει μια πρώτη γνωριμία με το εργαλείο δημιουργίας αφίσας, το [GlogsterEdu](#).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο ασχολείται με την καλλιτεχνική προσέγγιση ενός θέματος οικείου στα παιδιά, το καλοκαίρι. Με αφορμή το ομώνυμο ποίημα του Κωστή Παλαμά που υπάρχει στο τελευταίο μάθημα του βιβλίου «Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού», τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με διάφορες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης, όπως τα λεξιγραφήματα, το κολάζ, τη ζωγραφική, την ποιητική έκφραση και τη σημασία της σωστής απαγγελίας, τη μουσική που προκύπτει από τη μελοποίηση των ποιημάτων, το τηλεοπτικό σποτ και την αφίσα. Σκοπός είναι να αναδειχθεί η δημιουργικότητα των μαθητών, να αξιοποιηθεί η φαντασία τους και να εκφράσουν τις λέξεις, τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους μέσα από ευχάριστες καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Οι μαθητές θα δημιουργήσουν τα δικά τους λεξιγραφήματα με λέξεις, αντικείμενα και συναισθήματα σχετικά με το καλοκαίρι, θα αναζητήσουν, με τις ίδιες λέξεις, σχετικές εικόνες στη μηχανή αναζήτησης και θα φτιάξουν με αυτές κολάζ, θα διαβάσουν ποιήματα και θα ασχοληθούν με την ομοιοκαταληξία, θα ακούσουν μελοποιημένα ποιήματα, για να αντιληφθούν τον ρυθμό που κρύβει ένα ποίημα, θα δημιουργήσουν τα δικά τους ποιήματα, τα οποία θα εικονογραφήσουν και θα ψηφιοποιήσουν. Θα ασχοληθούν, επίσης, με τη δομή ενός τηλεοπτικού μηνύματος και τη δομή του κειμενικού είδους της αφίσας, θα εμπλακούν σε δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού προσδιορίζοντας τα βασικά δομικά στοιχεία των μηνυμάτων που περιέχονται στα παραπάνω κειμενικά είδη και θα φτιάξουν τα δικά τους συνθήματα, που θα αφορούν την προστασία των θαλασσών και των παραλιών. Τέλος, θα προσεγγίσουν κι ένα σύγχρονο περιβαλλοντικό πρόβλημα που είναι η εξοικονόμηση νερού, θα προσδιορίσουν το πρόβλημα, θα αναζητήσουν λύσεις και θα προτείνουν οδηγίες σωστής χρήσης του. Παράλληλα, οι μαθητές θα εμπλακούν σε γραμματικές και γλωσσικές δραστηριότητες που αφορούν στη σύνταξη οδηγιών, μετατρέποντας την οριστική έγκλιση σε προστακτική ενεστώτα και θα ασχοληθούν με πραγματικά μαθηματικά προβλήματα που αφορούν την εξοικονόμηση νερού.

Τέλος, θα αναδειχθούν δεξιότητες νέων γραμματισμών, όπως: δεξιότητες αναζήτησης εικόνων αξιοποιώντας τις μηχανές αναζήτησης, δεξιότητες αναζήτησης λημμάτων στο ηλεκτρονικό λεξικό, δεξιότητες σύνθεσης συνθημάτων που θα ενσωματωθούν σε αφίσα, αξιοποιώντας ένα ηλεκτρονικό εργαλείο ([EduGlogster](#)).

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το συγκεκριμένο σενάριο αντλεί το θεωρητικό του υπόβαθρο από τις θεωρίες του κοινωνικού εποικοδομητισμού, ο οποίος δίνει έμφαση στο κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο και στην κοινωνική αλληλεπίδραση. Ο Vygotsky (1993), υποστηρίζει την αξία της σκαλωσιάς (scaffolding), που παρέχει ο εκπαιδευτικός, προκειμένου να

προχωρήσουν οι μαθητές του στο επόμενο επίπεδο της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης (zone of proximal development).

Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην καθημερινή διδακτική πρακτική οδήγησε στη δημιουργία εμπλουτισμένων περιβαλλόντων μάθησης, στα οποία οι μαθητές οικοδομούν τις γνώσεις τους συνεργατικά και αναπτύσσουν την κριτική και δημιουργική σκέψη τους παράλληλα με τις γνωστικές και μεταγνωστικές στρατηγικές τους (Μακράκης 2000· Κόμης 2004· Ράπτης & Ράπτη 2006· Σολομωνίδου 2006). Η χρήση των σύγχρονων τεχνολογικών περιβαλλόντων για την ανάγνωση, τη γραφή και την κατανόηση της ποίησης δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια πολυτροπική προσέγγιση της διδασκαλίας, στην οποία αξιοποιούνται και άλλα σημειωτικά συστήματα έκφρασης, εκτός του γλωσσικού (Νικολαΐδου 2009). Έτσι, μέσα από την αξιοποίηση των εικαστικών τεχνικών και την κατασκευή πολυτροπικών κειμένων, αλλάζει ο τρόπος επικοινωνίας με το κείμενο, τα συστατικά του οποίου δε λειτουργούν ως καλλωπιστικά στοιχεία, αλλά ως βασικά εργαλεία πρόσληψης και κατανόησής του μέσα από τους κανόνες και την τεχνική μιας άλλης τέχνης. Παράλληλα, η δυναμική των ψηφιακών μέσων προσφέρει στους μαθητές τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν με το ποίημα χρησιμοποιώντας την τεχνολογία με τρόπο που έχει νόημα για αυτούς (Hughes 2007). Η επικοινωνία με το κείμενο περνά μέσα από την κατανόηση του λόγου που παράγεται από τα υποκείμενα που συμμετέχουν σε αυτό (Χατζησαββίδης 2003) και αναδεικνύει, επίσης, τον επικοινωνιακό χαρακτήρα της γλώσσας που προϋποθέτει τη βελτίωση των επικοινωνιακών δυνατοτήτων των μαθητών (Χαραλαμπίδης & Χατζησαββίδης 1997).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- να εκφράσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους μέσα από καλλιτεχνικές δραστηριότητες
- να καλλιεργήσουν και να αναδείξουν τη δημιουργικότητά τους
- να γνωρίσουν ένα σύγχρονο περιβαλλοντικό πρόβλημα
- να αντιληφθούν πως η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος έχει να κάνει με τη στάση ζωής του καθενός και τις καθημερινές του συνήθειες
- να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα εξοικονόμησης νερού και αλλαγής των καθημερινών τους συνηθειών
- να καλλιεργήσουν συνεργατικές και επικοινωνιακές δεξιότητες εμπλεκόμενοι σε δραστηριότητες που απαιτούν ομαδικές και συνεργατικές εργασίες
- να αναπτύξουν δεξιότητες που αφορούν την παρουσίαση της δουλειάς τους στην ολομέλεια
- να αναπτύξουν δεξιότητες διαλογικής επικοινωνίας και δημιουργικής έκφρασης
- να αναγνωρίσουν την αξία της απαγγελίας ποιημάτων

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να αποκτήσουν δεξιότητες ανάγνωσης, κατανόησης και απόλαυσης ενός ποιήματος
- να δημιουργήσουν ποιήματα με ομοιοκαταληξία
- να καλλιεργήσουν δεξιότητες προφορικής παρουσίασης
- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο
- να διευρύνουν το λεξιλόγιό τους
- να γνωρίσουν τα δομικά στοιχεία ενός τηλεοπτικού μηνύματος και να κατακτήσουν δεξιότητες αποκωδικοποίησης των πληροφοριών του
- να γνωρίσουν τα δομικά στοιχεία μιας αφίσας και τους τρόπους που αναδεικνύονται τα μηνύματα

- να δημιουργήσουν δικές τους αφίσες που να περιέχουν περιβαλλοντικά μηνύματα
- να μάθουν να μετατρέπουν κείμενα από την οριστική έγκλιση στην προστακτική, συντάσσοντας οδηγίες

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να αποκτήσουν δεξιότητες πλοήγησης σε ιστοσελίδες
- να καλλιεργήσουν βασικές δεξιότητες χρήσης του Η/Υ, χρήσης πληκτρολογίου και ποντικιού, αποθήκευσης αρχείων
- να εκφράσουν τις σκέψεις τους και τα συναισθήματά τους με λεξιγραφήματα ([Wordle](#), [Tagxedo](#))
- να εξασκηθούν στην αναζήτηση εικόνων και να δημιουργήσουν με αυτές ψηφιακό κολάζ ([Befunky](#))
- να εξοικειωθούν με τον χειρισμό του [ηλεκτρονικού λεξικού](#) (Αντίστροφο Λεξικό) και τη διαδικασία αναζήτησης λέξεων πληκτρολογώντας την κατάληξη
- να εξοικειωθούν με λογισμικά δημιουργικής έκφρασης ([Tux Paint](#) ή [RNA](#))
- να εμπλακούν σε δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού, ελέγχοντας την υποκειμενικότητα ενός τηλεοπτικού μηνύματος
- να δημιουργήσουν τα δικά τους ποιήματα στα οποία θα ενσωματώσουν εικόνες
- να εξοικειωθούν με τη διαδικασία δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου από ένα αρχείο εγγράφου (.doc) μέσω της εφαρμογής [Yumpu](#)
- να δημιουργήσουν τα δικά τους συνθήματα και να τα αποδώσουν με πολυτροπικό κείμενο σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον δημιουργίας αφίσας ([Glogster](#))

- να εξοικειωθούν με τη διαδικασία συνεργατικής γραφής και να γνωρίσουν τη λειτουργία των αντίστοιχων Web 2.0 περιβαλλόντων ([GoogleDocs](#))

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές θα εμπλακούν σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, θα συνεργαστούν στα πλαίσια της ομάδας, θα εκφραστούν καλλιτεχνικά, θα διαβάσουν ποιήματα, θα αντιληφθούν τη σημασία της απαγγελίας ποιημάτων, θα αποκωδικοποιήσουν τηλεοπτικά μηνύματα, θα ασκηθούν σε δεξιότητες κριτικού γραμματισμού μελετώντας τα δομικά στοιχεία του τηλεοπτικού μηνύματος, θα γνωρίσουν το κειμενικό είδος της αφίσας και θα ασκηθούν σε δημιουργικές δραστηριότητες με την ανάπτυξη του δικού τους μηνύματος χρησιμοποιώντας σχετικό περιβάλλον δημιουργίας αφίσας. Ο δάσκαλος, ακολουθώντας τις αρχές του εποικοδομισμού, θα λειτουργεί ως εμπνευστής, διευκολυντής και καθοδηγητής. Σκοπός είναι να καλλιεργήσει δεξιότητες δημιουργικής σκέψης και έκφρασης, έτσι ώστε τα παιδιά να παραγάγουν πρωτότυπες ιδέες και να εκφραστούν δημιουργικά.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για το σενάριο μπορεί να αποτελέσει το τελευταίο μάθημα του βιβλίου του μαθητή («Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού», γ΄ τεύχος, ενότητα 3: *Γιορτή και ξενοιασιά*, σ. 68), με τίτλο *Το καλοκαίρι*. Αξιοποιείται, επίσης, ο καταγισμός ιδεών σχετικά με λέξεις, αντικείμενα και συναισθήματα που σχετίζονται με το καλοκαίρι. Αφόρμηση μπορεί να αποτελέσει και οποιαδήποτε ερώτηση που να αφορά το καλοκαίρι (π.χ. ποια είναι η αγαπημένη τους εποχή, πού θα πάνε διακοπές, κλπ.), μια καλοκαιρινή εικόνα ή ένα [τραγούδι](#) με αντίστοιχο θέμα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο εντάσσεται στην τελευταία ενότητα του σχολικού βιβλίου «Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού» και τοποθετείται στο τέλος του διδακτικού έτους.

Συμβαδίζει με τους στόχους της ενότητας *Γιορτή και ξενοιασιά* («Γλώσσα Γ' Δημοτικού», γ' τεύχος). Συγχρονίζεται με το Α.Π.Σ και Δ.Ε.Π.Π.Σ. για την Γ' τάξη Δημοτικού στα μαθήματα της Νεοελληνικής Γλώσσας καθώς και της Μελέτης Περιβάλλοντος της ίδιας τάξης, των αξόνων γνωστικού περιεχομένου που αφορούν την «Αλληλεπίδραση ανθρώπου-περιβάλλοντος. Ο τόπος όπου ζω - προστασία του τόπου μου».

Επιδιώκει, επίσης, την εξερεύνηση ενός περιβαλλοντικού προβλήματος, την εξοικονόμηση νερού, το οποίο σχετίζεται με τις καθημερινές μας συνήθειες. Προσπαθεί να αναδείξει την αξία αγαθών που θεωρούμε δεδομένα, όπως το νερό, και την αξία των συμπεριφορών και στάσεων ζωής που καθιστούν τους μαθητές ενεργούς πολίτες.

Συμβαδίζει, τέλος, με το επιστημονικό πεδίο Τέχνες-Πολιτισμός των νέων πιλοτικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς αξιοποιεί τις ΤΠΕ, για να στηρίξει την καλλιτεχνική έκφραση των μαθητών και να τους εισαγάγει σε εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο σενάριο αναπτύσσονται συνεργατικές δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον διάλογο, την ενεργητική συμμετοχή, τη διερευνητική μάθηση, τον κριτικό γραμματισμό, αξιοποιώντας διδακτικά τις ΤΠΕ και τα συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης και γραφής Web 2.0. Συγκεκριμένα αξιοποιούνται λογισμικά κι εργαλεία όπως:

- Διαδικτυακή εφαρμογή συνεργατικής δημιουργίας σύννεφων λέξεων και λεξιγραμμάτων: www.tagxedo.com & www.wordle.net
- Μηχανή αναζήτησης: www.google.gr
- Web 2.0 εργαλεία συνεργατικής γραφής και παρουσίασης (GoogleDocs & GooglePresentation)
- Διαδικτυακό εργαλείο δημιουργίας αφίσας: <http://edu.glogster.com>

- [Ηλεκτρονικό λεξικό \(Αντίστροφο Λεξικό\)](#)
- Διαδικτυακή εφαρμογή δημιουργίας κολάζ: <http://www.befunky.com/>
- [Λογισμικό της Γλώσσας Α΄ και Β΄ τάξης Δημοτικού](#)
- Εφαρμογή δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου: <http://www.yumpu.com/>

Κείμενα

Ποιήματα

Διάφορα ποιήματα για το καλοκαίρι από το [Σπουδαστήριο του Νέου Ελληνισμού](#) «[Ποιήματα για το καλοκαίρι](#)», ποιητικές δημιουργίες μαθητών δημοτικών σχολείων της Πάτρας

Ιστοσελίδες

Ελληνική Ένωση προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος - [HELMERA](#)

Ιστοσελίδα του [Μικρού Αναγνώστη](#)

«[Το νερό δεν είναι πάντα φιλικό – Οδηγίες για το καλοκαίρι](#)» από την ιστοσελίδα <http://www.childit.gr/> (ανάρτηση: 25.06.2011)

[Πρακτικές συμβουλές εξοικονόμησης νερού](#) από την ΕΥΑΘ

Βίντεο

«[Το καλοκαίρι](#)», βίντεο με πλαστελίνες από τους μαθητές του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ξυλοκάστρου του ομώνυμου μελοποιημένου ποιήματος του Κωστή Παλαμά.

[HELMERA TV spot](#), συλλογή διαφημιστικών βίντεο της HELMERA

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1ο διδακτικό δίωρο

Αφόρμηση για το πρώτο διδακτικό δίωρο μπορεί να αποτελέσει η διερεύνηση των πρότερων γνώσεων των παιδιών. Θα ζητήσουμε από τα παιδιά, ακολουθώντας τις οδηγίες του [Φύλλου Εργασίας 1](#), να μας αναφέρουν τις λέξεις που έρχονται

αυθόρμητα στο μυαλό τους και σχετίζονται με το καλοκαίρι. Οι λέξεις αυτές καταγράφονται στο [Wordle](#), προσέχοντας να γραφτούν με τον ίδιο τρόπο (π.χ. να αρχίζουν όλες με μικρό γράμμα και να έχουν τη σωστή ορθογραφία). Η καταγραφή των λέξεων μπορεί να γίνει στο χαρτί ή σε έναν κειμενογράφο και να μεταφερθούν από τον δάσκαλο στο παραπάνω περιβάλλον ή να αξιοποιηθεί ένα Web 2.0 εργαλείο συνεργατικής μάθησης, όπως το [GoogleDocs](#). Το εργαλείο αυτό προτείνεται να αξιοποιηθεί, διότι είναι ένα περιβάλλον συνεργατικής γραφής στο οποίο οι μαθητές μπορούν να γράψουν συγχρόνως και να βλέπουν τι γράφουν οι συμμαθητές τους. Για να μην μπερδευτούν, προτείνεται να υπάρχουν αριθμημένες γραμμές και ο κάθε μαθητής να γράψει σε μια συγκεκριμένη σειρά. Η συγγραφή γίνεται σε πραγματικό χρόνο και οι μαθητές μπορούν να επέμβουν και να διορθώσουν τους συμμαθητές τους.

Στη συνέχεια, ζητάμε να καταγράψουν τα συναισθήματα τους για το καλοκαίρι. Ακολουθούμε την ίδια διαδικασία και παρουσιάζουμε τα λεξιγραφήματα στην ολομέλεια. Ο εκπαιδευτικός αναλύει τις λέξεις που εμφανίζονται με πιο έντονα χρώματα, αναδεικνύοντας τις πρότερες γνώσεις και σκέψεις των παιδιών.

Έπειτα, ως επέκταση της δραστηριότητας 1 του βιβλίου τους («Γλώσσα Γ' Δημοτικού», γ' τεύχος, σ. 69), ζητείται από τα παιδιά να καταγράψουν τα αντικείμενα που θα μπορούσαν να βρουν με τους φίλους τους σε μια παραλία. Ο εκπαιδευτικός θα καταγράψει όλες τις απαντήσεις των παιδιών στη διαδικτυακή εφαρμογή [Tagxedo](#) δίνοντας σχήμα στις απαντήσεις τους.

Αφού καταγραφούν όλες οι απαντήσεις των παιδιών, από την επιλογή: «shape» αφήνουμε τα παιδιά να αποφασίσουν για τη μορφή του λεξιγραφήματος. Το σχήμα αυτό μπορεί να ανέβει στο wiki ή στο blog της τάξης.

Επεκτείνοντας τις εικαστικές παρεμβάσεις, ζητούμε από τους μαθητές να κατασκευάσουν ένα κολάζ με τα αντικείμενα που κατέγραψαν στην παραπάνω δραστηριότητα. Ζητείται να αναζητήσουν εικόνες στη μηχανή αναζήτησης [Google](http://www.google.com) χρησιμοποιώντας τις λέξεις της προηγούμενης δραστηριότητας. Τις εικόνες αυτές τις αποθηκεύουν σε έναν φάκελο στον υπολογιστή τους και η κάθε ομάδα δημιουργεί με αυτές κολάζ στη διαδικτυακή εφαρμογή <http://www.befunky.com/>. Τα κολάζ που θα δημιουργήσουν μπορούν να τα αποθηκεύσουν και να τα παρουσιάσουν στην ολομέλεια ή να τα εκτυπώσουν και να τα τοποθετήσουν στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

Οι δραστηριότητες του πρώτου διδακτικού δίωρου είναι εισαγωγικές, δεν απαιτούν ιδιαίτερες γνώσεις και δίνουν έμφαση στην εικαστική έκφραση και δημιουργία. Οι μαθητές παίζουν με τις λέξεις, τις οπτικοποιούν με τα λεξιγραφήματα και τις εκφράζουν εικαστικά με το κολάζ. Τέλος, καλό είναι κατά την παρουσίαση των εικαστικών τους δημιουργημάτων να ζητηθεί από τις ομάδες να αιτιολογήσουν την επιλογή των εικόνων (γιατί επέλεξαν τη συγκεκριμένη εικόνα και τι συναισθήματα τούς προκαλεί).

2ο διδακτικό δίωρο

Στο δεύτερο διδακτικό δίωρο θα αξιοποιήσουμε λέξεις για να εκφραστήμε μέσα από μια άλλη μορφή τέχνης, την ποίηση. Θα ασχοληθούμε με το ποίημα «Το καλοκαίρι» που βρίσκεται στη σελίδα 68 του σχολικού βιβλίου «Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού» (γ΄ τεύχος). Προτείνεται ο δάσκαλος να ζητήσει από τα παιδιά να κλείσουν τα μάτια τους, να καθίσουν αναπαυτικά και να αφήσουν τη φαντασία τους ελεύθερη, για να τους ταξιδέψει το ποίημα που θα διαβάσει ο δάσκαλός τους. Στη συνέχεια, ο δάσκαλος απαγγέλει το ποίημα, δίνει λίγο χρόνο στα παιδιά και ζητάει από μερικούς

να περιγράψουν τις εικόνες που «είδαν» με κλειστά τα μάτια τους. Η δραστηριότητα αυτή θα βοηθήσει στη μετέπειτα εικονογράφηση των δικών τους ποιημάτων. Θα ακολουθήσει ο εντοπισμός της ομοιοκαταληξίας και τα παιδιά θα σημειώσουν τα ζευγάρια των λέξεων που σχηματίζουν ομοιοκαταληξία. Στη συνέχεια, ακολουθώντας τις οδηγίες του [Φύλλου Εργασίας 2](#), θα σχηματίσουν την ομοιοκαταληξία σε ένα ημιδομημένο ποίημα και έπειτα θα απολαύσουν την απαγγελία του ποιήματος, όπως εκείνη είναι δοσμένη στο [λογισμικό της γλώσσας Α΄ και Β΄ τάξης Δημοτικού](#). Έπειτα, τα παιδιά της κάθε ομάδας θα απαγγείλουν το ποίημα με τον δικό τους τρόπο και θα το ανακοινώσουν στην ολομέλεια.

Τέλος, ζητείται από τους μαθητές να επισκεφτούν την ιστοσελίδα του [Σπουδαστηρίου του Νέου Ελληνισμού](#), να διαβάσουν και να απολαύσουν μερικά ποιήματα, να διαλέξουν ένα, να το μεταφέρουν στον επεξεργαστή κειμένου και να χρωματίσουν με το ίδιο χρώμα τις λέξεις που σχηματίζουν ομοιοκαταληξία. Αφού ολοκληρώσουν, θα το παρουσιάσουν στην ολομέλεια βάζοντας το δικό τους ύφος απαγγελίας. Εναλλακτικά, ο δάσκαλος μπορεί να παρουσιάσει τη μελοποίηση μερικών ποιημάτων από τα παραπάνω -όπως το «Θαλασσινό τριφύλλι»- για να αντιληφθούν τα παιδιά πως η ποίηση και η δυναμική του στίχου κρύβουν αρμονία και πως οι δημιουργοί (στιχουργοί-συνθέτες-ερμηνευτές) συνεργάζονται και αναδεικνύουν υπέροχα μουσικά δημιουργήματα.

3ο διδακτικό δίωρο

Στο δίωρο αυτό τα παιδιά θα ασχοληθούν με την αφήγηση και την αναπλαισίωση ενός παραμυθιού ή μιας ιστορίας. Θα αξιοποιηθεί το λογισμικό της [γλώσσας Α΄ & Β΄ τάξης Δημοτικού](#) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Οι μαθητές, ακολουθώντας τις οδηγίες του [Φύλλου Εργασίας 3](#), θα επιλέξουν το μενού με τον λύκο και τις τέσσερις εποχές. Ο λύκος του παραμυθιού, αναπλαισιωμένος από τον ρόλο του κακού λύκου, όπως εκείνος έχει περάσει στη λαϊκή μας παράδοση, θα τους ταξιδέψει σε όμορφες ιστορίες. Τα παιδιά θα ακούσουν ένα παραμύθι, θα μάθουν για την αξία της σωστής

απαγγελίας και τη σημασία των σημείων στίξης, θα ασχοληθούν με την εποχή του καλοκαιριού, θα ταξιδέψουν μαζί με τον λύκο και την παρέα του στην κατασκήνωση όπου θα ετοιμάσουν και το σχετικό ημερολόγιο. Δίνονται αναλυτικές οδηγίες στο λογισμικό, τα παιδιά εμπλέκονται σε διαδικασίες αναπλαισίωσης του παραμυθιού και σε διαδικασίες παραγωγής αφηγηματικού λόγου. Την πρώτη ημέρα θα γράψουν για το ταξίδι προς την κατασκήνωση, βάζοντας τις προτάσεις στη σειρά. Τη δεύτερη ημέρα θα γράψουν προτάσεις για τον ουρανό, τη θάλασσα, την κατασκήνωση και τη φύση, τις οποίες θα τις μεταφέρουν στο ημερολόγιο. Την τρίτη ημέρα θα ετοιμάσουν μερικές ταμπέλες που αφορούν τη σωστή συμπεριφορά στην παραλία και την τελευταία μέρα θα ασχοληθούν με ένα παραμύθι στο οποίο θα πρέπει να τοποθετήσουν σχετικές κάρτες στη σωστή σειρά, να ζωγραφίσουν και να γράψουν μια δική τους κάρτα, να αναγνωρίσουν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου (Ποιοι; Πού; Τι έκαναν;) και να φτιάξουν τη δική τους ιστορία με εικόνες από διάφορα παραμύθια, μια παραμυθοσαλάτα. Τέλος, η κάθε ομάδα θα εκτυπώσει τα ημερολόγιά της και θα τα παρουσιάσει στην ολομέλεια.

4ο διδακτικό δίωρο

Στο δίωρο αυτό οι μαθητές, δουλεύοντας σε ομάδες, θα εκφραστούν δημιουργικά, ελεύθερα και καλλιτεχνικά, θα δημιουργήσουν τα δικά τους ποιήματα, τα οποία θα εικονογραφήσουν και θα τα ανεβάσουν στην ιστοσελίδα του σχολείου ή της τάξης σε μορφή ψηφιακού βιβλίου. Ακολουθώντας τις οδηγίες του [Φύλλου εργασίας 4](#), αρχικά, θα διαβάσουν ποιήματα που έγραψαν μαθητές ενός [άλλου σχολείου](#), θα προσέξουν την ομοιοκαταληξία και θα γράψουν τα δικά τους ποιήματα, με τη βοήθεια του [Αντίστροφου ηλεκτρονικού λεξικού](#). Στη συνέχεια, θα εικονογραφήσουν το ποίημά τους, με τη βοήθεια ενός λογισμικού δημιουργικής έκφρασης, όποιο κρίνει κατάλληλο ο εφαρμοστής του σεναρίου, π.χ. [Tux Paint](#) ή [RNA](#) (περισσότερες οδηγίες για τα λογισμικά δίνονται στους σχετικούς υπερσυνδέσμους). Προτείνεται να γίνει μια επίδειξη από τον εκπαιδευτικό για τον τρόπο λειτουργίας των λογισμικών και, αν

ο ίδιος κρίνει πως δεν είναι εξοικειωμένοι οι μαθητές στη χρήση τους, να αφιερώσει μια ξεχωριστή ώρα στη διδασκαλία τους. Είναι λογισμικά που δε δυσκολεύουν τους μικρούς μαθητές. Αφού ολοκληρωθεί η εικονογράφηση, θα συγκεντρώσουν όλα τα ποιήματα σε ένα αρχείο και θα δημιουργήσουν ένα ψηφιακό βιβλίο, ανεβάζοντάς το στην εφαρμογή [Yumpu](#) κι έπειτα στην ιστοσελίδα του σχολείου ή της τάξης. Το τελευταίο βήμα μπορεί να γίνει από τους μαθητές -αν είναι αρκετά εξοικειωμένοι- ή από τον δάσκαλο. Έτσι, διευρύνονται τα χωροχρονικά όρια της τάξης, αφού οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να βλέπουν τα καλλιτεχνικά τους δημιουργήματα οποιαδήποτε στιγμή. Μπορούν, επίσης, να τα μελοποιήσουν με τη βοήθεια του/της μουσικού του σχολείου. Στο δεύτερο διδακτικό δίωρο έχουν ακούσει μελοποιημένα κομμάτια και έχουν αντιληφθεί πως τα καλλιτεχνικά δημιουργήματα που πολλές φορές ακούμε απαιτούν τη συνεργασία πολλών δημιουργών. Αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί από τον δάσκαλο για την ανάδειξη της δυναμικής της ομάδας.

5ο διδακτικό δίωρο

Οι μαθητές θα ασχοληθούν με τα μηνύματα που περιέχονται σε αφίσες και συγκεκριμένα με τα μηνύματα που υπάρχουν στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Ένωσης προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος [HELMERA](#). Αρχικά, ο δάσκαλος θα δείξει στους μαθητές την παρακάτω φωτογραφία με σκοπό να αποκωδικοποιήσουν το μήνυμά της:

Θα ακολουθήσει συζήτηση που θα σχετίζεται με την επιλογή του γλάρου (γιατί, δηλαδή, επιλέχτηκε ο γλάρος), τι δείχνει και ποιος είναι ο σκοπός του μηνύματος.

Σκοπός είναι να αναδείξουμε τη δομή του κειμενικού είδους της αφίσας και την αμεσότητα του μηνύματος που πρέπει να εμπεριέχει. Για να αντιληφθούν καλύτερα την παραπάνω δομή, θα καλέσουμε τους μαθητές να επισκεφτούν τη σελίδα με τις θερινές ενημερωτικές εκστρατείες της [Helmepa](#). Θα επεξεργαστούν τα κεντρικά συνθήματα και θα δουν και τα σχετικά τηλεοπτικά σποτάκια.

• TV-spots

Στη συνέχεια, θα καλέσουμε τα παιδιά να φτιάξουν τη δική τους αφίσα στην εφαρμογή [Glogster](#), ακολουθώντας τις οδηγίες του [Φύλλου Εργασίας 5](#). Η κάθε ομάδα θα πρέπει να επιλέξει το κεντρικό σύνθημά της και τον τρόπο που θα το αναδείξει. Τα συνθήματά τους θα αφορούν τη συμπεριφορά τους, όταν είναι στην παραλία. Για να βοηθήσουμε τα παιδιά στην επιλογή του συνθήματός τους μπορούμε να δείξουμε [σχετικές οδηγίες](#) που αφορούν τις καλοκαιρινές μας συνήθειες. Σκοπός είναι να αφήσουμε τη φαντασία και τη δημιουργικότητα των μαθητών μας να αποτυπωθεί στη δική τους αφίσα.

6ο διδακτικό δίωρο

Στο δίωρο αυτό οι μαθητές θα ασχοληθούν με ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα, που είναι η εξοικονόμηση του νερού. Αρχικά, θα επισκεφτούν την ιστοσελίδα του [Μικρού Αναγνώστη](#) και θα ασχοληθούν με τη σχετική δραστηριότητα του μήνα, η οποία μας «υπενθυμίζει όσα θα πρέπει να γνωρίζουμε και να μην ξεχνάμε για το πολυτιμότερο αγαθό του καλοκαιριού αλλά και όλου του χρόνου...το νερό!». Προτείνεται να προβληθεί η σελίδα στον βιντεοπροβολέα και να γίνει επίδειξή της από εκεί. Έπειτα,

η κάθε ομάδα θα ασχοληθεί με τα μενού: **ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΕ ΚΙ ΑΥΤΟ**. Οι δραστηριότητες μπορούν να γίνουν επιλεκτικά ανάλογα με την κρίση του εφαρμοστή του σεναρίου και τις ανάγκες των μαθητών. Το μενού «[ΜΑΘΕ ΚΙ ΑΥΤΟ](#)» προτείνεται να αξιοποιηθεί για μαθηματική εξάσκηση. Δίνονται κάποιες πληροφορίες για τις ποσότητες νερού που χρησιμοποιεί ο άνθρωπος και τα παιδιά θα λύσουν κάποια απλά προβλήματα που δίνονται στο [Φύλλο Εργασίας 6](#). Σκοπός είναι, μέσα από πραγματικά δεδομένα και προβλήματα, οι μαθητές να αξιολογήσουν την κατανάλωση του νερού και να αντιληφθούν την αξία της εξοικονόμησής του. Η παραπάνω έρευνα μπορεί να επεκταθεί και σε πραγματικά δεδομένα, καθώς ζητείται από τα παιδιά να κάνουν μια μικρή έρευνα που αφορά την κατανάλωση του νερού στο σπίτι τους.

Στη συνέχεια, θα δουν μερικές απλές [συμβουλές εξοικονόμησης νερού](#) από την ΕΥΑΘ και θα συντάξουν μερικές οδηγίες λογικής χρήσης του. Η σύνταξη των οδηγιών θα γίνει σε ένα εργαλείο συνεργατικής γραφής ([GoogleDoc](#)), στο οποίο οι μαθητές θα μεταφέρουν τις σχετικές εικόνες και θα μετατρέψουν το κείμενο σε μορφή οδηγίας, μετατρέποντάς το σε έγκλιση προστακτική. Καλό είναι ο δάσκαλος να κάνει, αρχικά, μια επίδειξη λειτουργίας του εργαλείου και κυρίως πώς μεταφέρουμε τις εικόνες στη διαφάνεια. Οι σχετικές οδηγίες υπάρχουν στο [Φύλλο Εργασίας 6](#). Η κάθε ομάδα θα γράψει δύο διαφάνειες με οδηγίες και θα αξιοποιήσει δύο εικονίδια της ιστοσελίδας της [ΕΥΑΘ](#). Ο τρόπος με τον οποίο θα μοιραστούν οι οδηγίες είναι στην ευχέρεια του εφαρμοστή του σεναρίου και της αντίστοιχης τάξης. Η στόχευση της παραπάνω δραστηριότητας είναι και περιβαλλοντική (να κατανοήσουν την αξία του νερού και τους τρόπους εξοικονόμησής του) και γλωσσική (να θυμηθούν το κειμενικό είδος των οδηγιών και να μετατρέψουν την οριστική έγκλιση σε προστακτική).

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας 1. Δημιουργώ με λέξεις

Α. Βρίσκω και καταγράφω λέξεις που σχετίζονται με το καλοκαίρι

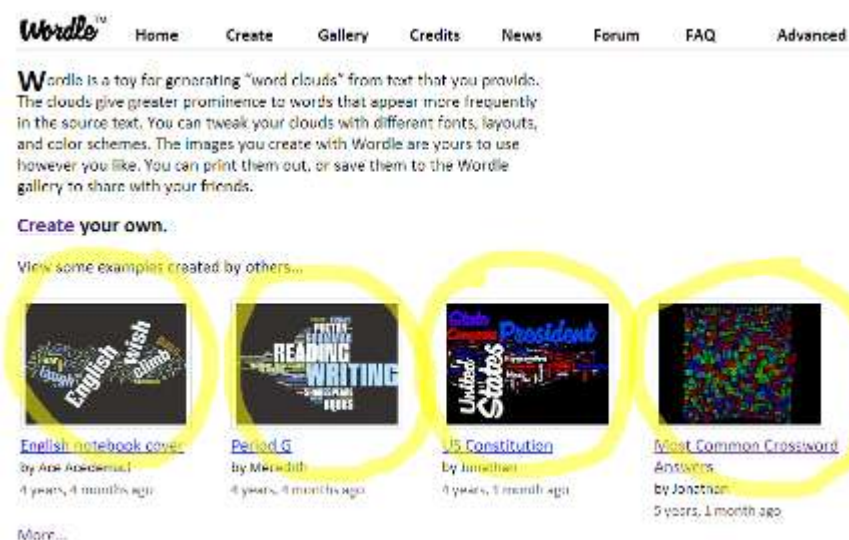
Ο καθένας από εσάς θα πρέπει να σκεφτεί και να καταγράψει λέξεις που σχετίζονται με το καλοκαίρι.

Ανοίξτε τον παρακάτω σύνδεσμο και γράψτε τις λέξεις αυτές, ακολουθώντας τις οδηγίες.

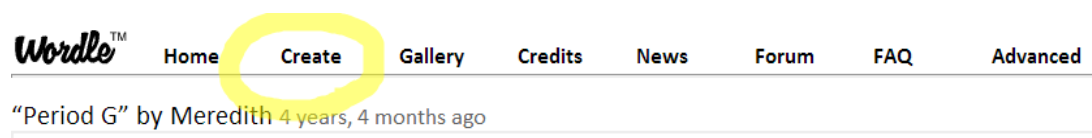
https://docs.google.com/document/d/1fi6IWi-ZdFb4SF484MY4UyGOCPsdoN_ccrF_PJJ1Vl0/edit?usp=sharing

Ας παίξουμε με τις λέξεις που γράψαμε. Χωριστείτε σε 4 - 5 ομάδες. Πατήστε στον παρακάτω σύνδεσμο και επιλέξτε μία από τις εικόνες που σας αρέσει.

<http://www.wordle.net>

Στο επόμενο παράθυρο επιλέξτε την επιλογή “Create”

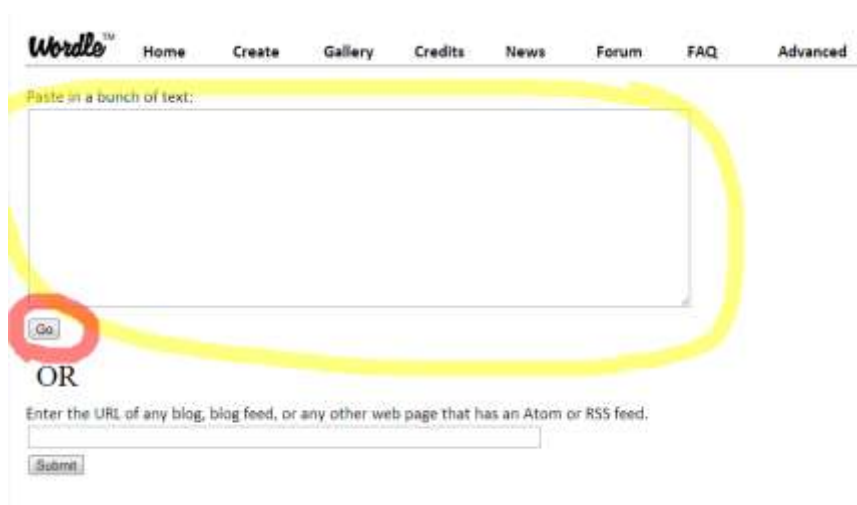

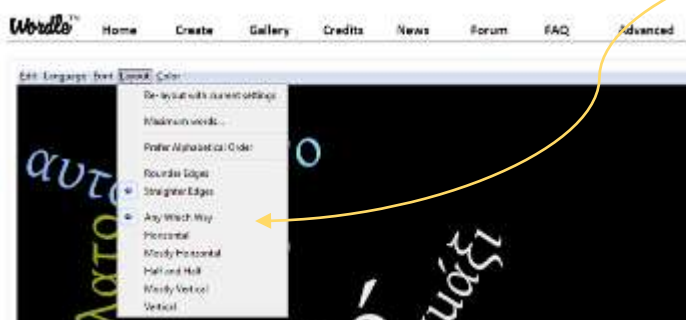
Στη συνέχεια, επιλέξτε όλες τις λέξεις που γράψατε στην προηγούμενη καρτέλα: Λέξεις Καλοκαιριού.

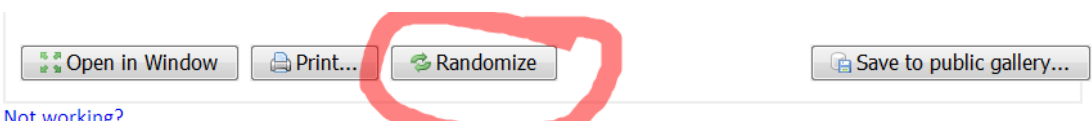
και μεταφέρετε τες στο παρακάτω πλαίσιο (κυκλωμένο με κίτρινο χρώμα). Μετά πατήστε την επιλογή “Go” (φαίνεται κυκλωμένο με κόκκινο χρώμα).

Μορφοποιήστε τις λέξεις πατώντας το μενού “Layout” και μία από τις παρακάτω επιλογές:

Με την επιλογή “Randomize” αλλάζουμε τον τρόπο εμφάνισης.

Πατήστε την επιλογή “print screen” στο πληκτρολόγιό σας. Έπειτα μεταβείτε στην προηγούμενη καρτέλα, εκεί όπου γράψατε τις λέξεις του καλοκαιριού (κυκλωμένη με κίτρινο χρώμα).

Πηγαίνετε στο τέλος του εγγράφου, κάντε δεξί κλικ κι επιλέξτε “Paste”.

Παρουσιάστε στην ολομέλεια τη δημιουργία σας. Οι μεγαλύτερες λέξεις είναι οι λέξεις που χρησιμοποιήσατε περισσότερες φορές.

B. Βρίσκω και καταγράφω λέξεις που σχετίζονται με τα συναισθήματα που νιώθω για το καλοκαίρι

Με τον ίδιο τρόπο, ο καθένας από εσάς θα πρέπει να καταγράψει λέξεις που σχετίζονται με τα συναισθήματα που νιώθει για το καλοκαίρι. Ανοίξτε τον παρακάτω σύνδεσμο και γράψτε τις λέξεις αυτές, ακολουθώντας τις οδηγίες.

<https://docs.google.com/document/d/1Ck9v1MVAwHHvmGvnF-W9bcTzsYBFiH6rjyZFKFbFYto/edit?usp=sharing>

Γ. Δημιουργήστε κολάζ με καλοκαιρινά αντικείμενα

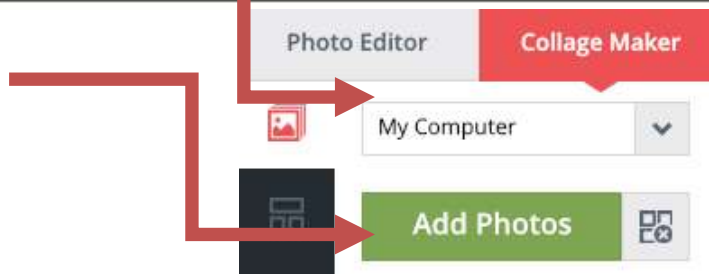
Αν πηγαίνατε μια βόλτα στην παραλία με την ομάδα σας, τι αντικείμενα θα μπορούσατε να βρείτε στην ακρογιαλιά;

Με τη βοήθεια του δασκάλου σας καταγράψτε όλες τις απαντήσεις σας στη διαδικτυακή εφαρμογή [Tagxedo](#). Δώστε το σχήμα που θέλετε από την επιλογή «Shape».

Στη συνέχεια, βρείτε εικόνες με τις λέξεις που χρησιμοποιήσατε στη [μηχανή αναζήτησης](#). Αποθηκεύστε τις εικόνες σε έναν φάκελο στον υπολογιστή σας.

Επισκεφτείτε τη διαδικτυακή εφαρμογή δημιουργίας κολάζ: <http://www.befunky.com/>

Ανεβάστε τις φωτογραφίες που αποθηκεύσατε στον φάκελο στον Η/Υ.

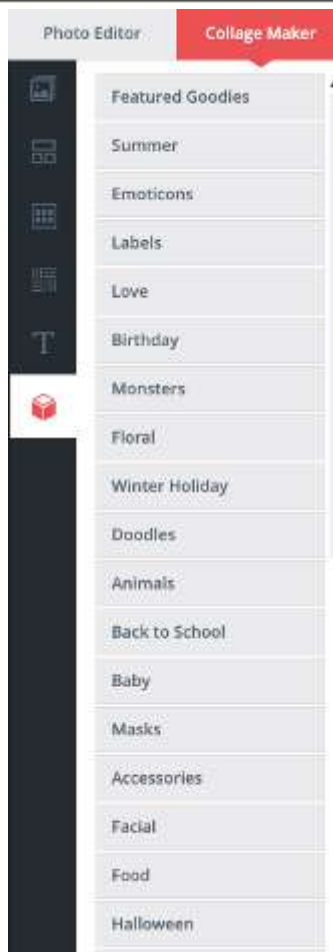
Επιλέξτε το στυλ της μορφοποίησης (καλό είναι να επιλέξετε ανάμεσα στις πρώτες πέντε κατηγορίες).

Αλλάξτε το μέγεθος, τα κενά και τις άκρες των φωτογραφιών.

Συμπληρώστε και με άλλα εικονίδια:

Σώστε το αρχείο στον υπολογιστή πατώντας την επιλογή “Save”

Είναι επιλεγμένη η επιλογή “αποθήκευση στον υπολογιστή” και πατήστε το κουμπί “Save”.

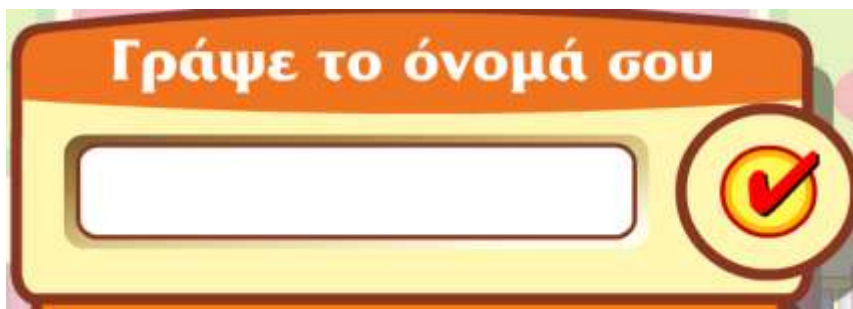
Παρουσιάστε το κολάζ στην ολομέλεια. Αιτιολογήστε την επιλογή των φωτογραφιών.

Φύλλο εργασίας 2. Γίνομαι ποιητής

Α. Μαθαίνω για την ομοιοκαταληξία

Θέλετε να βοηθήσετε στη δημιουργία ενός ποιήματος με τη σωστή ομοιοκαταληξία;
Κάντε κλικ στην παρακάτω εικόνα και γράψτε το όνομα της ομάδας σας.

Επιλέξτε τον Λύκο και τις τέσσερις εποχές.

Έπειτα, το μενού «Το Μαγικό Δέντρο», όπως δείχνει η παρακάτω εικόνα:

Ακολουθήστε τις οδηγίες και συμπληρώστε το ποίημα με τη σωστή ομοιοκαταληξία. Όταν τελειώσετε, απολαύστε την απαγγελία του ποιήματος. Προσπαθήστε να το απαγγείλετε κι εσείς στην ομάδα σας με τον δικό σας τρόπο. Μοιράστε τους ρόλους: αφηγητής, πουλιά και παιδιά. Απαγγείλετέ το στην ολομέλεια.

Β. Απολαμβάνω και επιλέγω ποιήματα

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Σπουδαστηρίου του Νέου Ελληνισμού](#), διαβάστε κι απολαύστε μερικά ποιήματα, διαλέξτε ένα που σας αρέσει και μεταφέρετέ το σε έναν επεξεργαστή κειμένου (Word). Χρωματίστε με ίδιο χρώμα τις λέξεις που σχηματίζουν ομοιοκαταληξία. Προσοχή: για να μην έχετε δυσκολίες στην τροποποίηση επιλέξτε μόνο την περιοχή με το ποίημα κι όχι όλη τη σελίδα, όπως φαίνεται στο παράδειγμα:

Φύλλο εργασίας 3. Αφηγούμαι ιστορίες και παραμύθια

Τι θα λέγατε να πάμε κατασκήνωση μαζί με τον λύκο;

Πατήστε πάνω στην εικόνα κι επιλέξτε το μενού «Ο Λύκος και οι 4 εποχές»

Επιλέξτε το μενού «Το παραμύθι»

κι απολαύστε την ιστορία του καλλιεργημένου λύκου. Προσέξτε τη σημασία της απαγγελίας και των σημείων στίξης.

Έπειτα, επιλέξτε το μενού «καλοκαίρι» και ο λύκος θα σας διαβάσει το ημερολόγιο ενός παιδιού.

Στη συνέχεια, βοηθήστε τον λύκο και τα παιδιά να γράψουν τα δικά τους ημερολόγια. Μπορείτε να επιλέξετε τα ημερολόγια κι από το μενού «Επιλογές», όπως φαίνεται στην εικόνα:

Ακολουθήστε τις οδηγίες και γράψτε τα ημερολόγια.

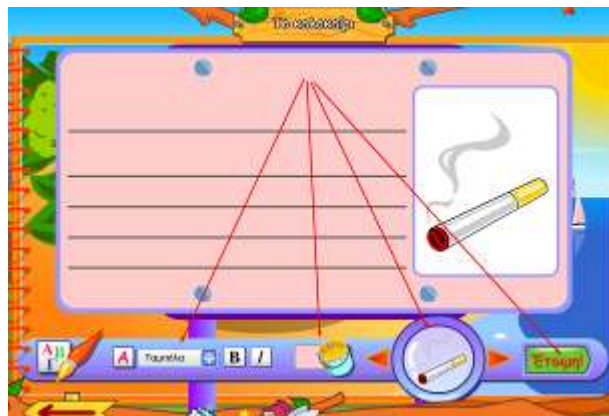
Την πρώτη ημέρα, τη Δευτέρα, θα γράψετε για το ταξίδι. Επιλέξτε τη Νεράιδα για βοήθεια και το ημερολόγιο, για να γράψετε.

Τη δεύτερη ημέρα, την Τρίτη, θα επιλέξετε τους αριθμούς για να γράψετε για τον ουρανό, τη θάλασσα, την κατασκήνωση και τη φύση.

Την τρίτη ημέρα, την Τετάρτη, θα ετοιμάσετε μερικές ταμπέλες για τη σωστή συμπεριφορά στην παραλία.

Την τέταρτη ημέρα, την Πέμπτη, θα ακούσετε και θα μάθετε για ένα ωραίο παραμύθι που είπε ο Λύκος. Ακολουθήστε τις οδηγίες, βάλτε στη σειρά τις εικόνες και φτιάξτε μια δική σας ιστορία.

Στο επόμενο στάδιο βρείτε τη χαμένη κάρτα και ζωγραφίστε την.

Τέλος, παρουσιάστε τη δική σας εκδοχή μιας «παραμυθοσαλάτας» από κάρτες διαφόρων παραμυθιών.

Αφού τελειώσετε τα ημερολόγιά σας, εκτυπώστε τα και παρουσιάστε τα στην ολομέλεια.

Φύλλο εργασίας 4. Γράφω τα δικά μου ποιήματα

[Πατήστε εδώ](#) για να δείτε μερικά ποιήματα που έφτιαξαν οι μαθητές ενός άλλου σχολείου.

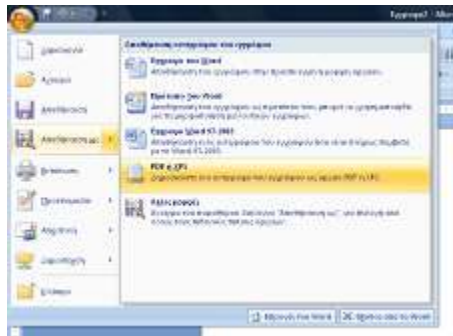
Τι θα λέγατε να φτιάξουμε κι εμείς τα δικά μας ποιήματα που να αφορούν το καλοκαίρι και να τα ανεβάσουμε στην ιστοσελίδα της τάξης μας ή του σχολείου; Η κάθε ομάδα θα ετοιμάσει ένα ποίημα, θα το εικονογραφήσει και θα το παρουσιάσει στην ολομέλεια. Μπορείτε, επίσης, να το μελοποιήσετε με τη βοήθεια του/της μουσικού του σχολείου σας.

Για να βρείτε λέξεις με ίδια κατάληξη, επισκεφτείτε το [Αντίστροφο ηλεκτρονικό λεξικό](#) και πληκτρολογήστε την κατάληξη μιας λέξης, για να βρείτε τις λέξεις που κάνουν ομοιοκαταληξία.

Γράψτε το ποίημα σε έναν επεξεργαστή κειμένου (Word) και εικονογραφήστε το με τη βοήθεια ενός λογισμικού δημιουργικής έκφρασης, όποιο εσείς γνωρίζετε καλύτερα (π.χ. [Tux Paint](#) ή [RNA](#). Πατήστε πάνω στους υπερσυνδέσμους, για να δείτε οδηγίες για τα λογισμικά). Με τη βοήθεια του δασκάλου σας, μεταφέρετε τη ζωγραφιά στο αρχείο του επεξεργαστή κειμένου.

Όταν ολοκληρώσετε την εργασία σας, ο δάσκαλός σας θα σας βοηθήσει να ενοποιήσετε όλα τα αρχεία σε ένα αρχείο και να το σώσετε σε μορφή pdf, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

Δημιουργήστε ένα ψηφιακό βιβλίο, ανεβάζοντας το αρχείο pdf στην εφαρμογή [Yumpu](http://www.yumpu.com).

Τέλος, τα ποιήματά σας, σε μορφή ψηφιακού βιβλίου, ανεβάστε τα στην ιστοσελίδα του σχολείου ή της τάξης. Ο δάσκαλός σας θα σας βοηθήσει και σε αυτό.

Φύλλο εργασίας 5. Δημιουργώ αφίσες.

Το καλοκαίρι είναι μια εποχή που μας αρέσει να απολαμβάνουμε τη θάλασσα. Πρέπει όμως να προσέχουμε και μερικά πράγματα. Συζητήστε στην ομάδα σας και γράψτε μερικές καλοκαιρινές οδηγίες για παιδιά. Αποφασίστε για το κεντρικό μήνυμα της ομάδας σας προς τους συμμαθητές σας. Δημιουργήστε τη δική σας αφίσα που να περιέχει το κεντρικό μήνυμά σας και αποφασίστε για τον τρόπο που θα το παρουσιάσετε.

- Ενεργοποιήστε τον σύνδεσμο <http://edu.glogster.com> και φτιάξτε μια αφίσα.
- Κάντε είσοδο με τους κωδικούς που θα σας δώσει ο δάσκαλός σας.

- Πατήστε το μενού:

- Επιλέξτε από τα προσφερόμενα πρότυπα εκείνο που σας εξυπηρετεί, για να δημιουργήσετε την αφίσα σας.

Θυμηθείτε τον τρόπο δημιουργίας αφίσας, τα δομικά της στοιχεία και τα μηνύματα που πρέπει να περιέχει. Αξιοποιήστε, επίσης, το υλικό των προηγούμενων μαθημάτων (π.χ. τα ποιήματα, τις εικόνες, τα κολάζ και τις ζωγραφιές σας). Ετοιμάστε την αφίσα σας και ανεβάστε την, με τη βοήθεια του δασκάλου, στο ιστολόγιο της τάξης. Μπορείτε να προσθέσετε και σχετικά βίντεο από την εκστρατεία της helmera στο [YouTube](https://www.youtube.com).

Φύλλο εργασίας 6. Η αξία του νερού

Ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα του σύγχρονου ανθρώπου είναι η εξοικονόμηση του νερού. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Μικρού Αναγνώστη](#) και δείτε τη σχετική δραστηριότητα του μήνα, η οποία μας «υπενθυμίζει όσα θα πρέπει να γνωρίζουμε και να μην ξεχνάμε για το πολυτιμότερο αγαθό του καλοκαιριού αλλά και όλου του χρόνου...το νερό!».

Πατήστε το μενού «[ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ](#)» και κάντε μερικές από εκείνες που θα αποφασίσει η ομάδα σας.

Διαβάστε τις πληροφορίες του μενού «[ΜΑΘΕ ΚΙ ΑΥΤΟ](#)», και λύστε τα παρακάτω απλά προβλήματα:

- Ο Γιάννης έχει πέντε βαμβακερά μπλουζάκια. Πόσες μπανιέρες χρειάστηκαν για να καλλιεργηθούν;
- Η Αννούλα μέτρησε πως στο σπίτι της χρησιμοποιούν το καζανάκι της τουαλέτας 15 φορές την ημέρα. Μπορείτε να βρείτε πόσα λίτρα νερού (ή μεγάλα μπουκάλια) καταναλώνουν;
- Ο Κώστας, επίσης, μέτρησε πως στην οικογένειά του χρησιμοποιούν το μπάνιο για περίπου 25 λεπτά. Μπορείτε να βρείτε πόσα λίτρα νερού (ή μεγάλα μπουκάλια) καταναλώνουν;
- Κάνε μια μικρή έρευνα. Ρώτησε τους γονείς σου πόσες φορές την ημέρα χρησιμοποιείτε το καζανάκι και πόσα λεπτά κάνετε μπάνιο. Υπολόγισε πόσα λίτρα νερού καταναλώνετε καθημερινά στην οικογένειά σας για τις παραπάνω δραστηριότητες.

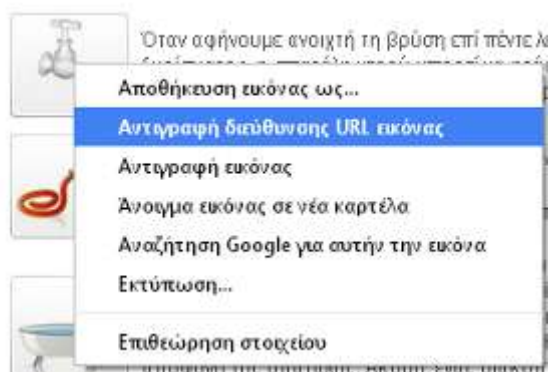

Οδηγίες εξοικονόμησης νερού

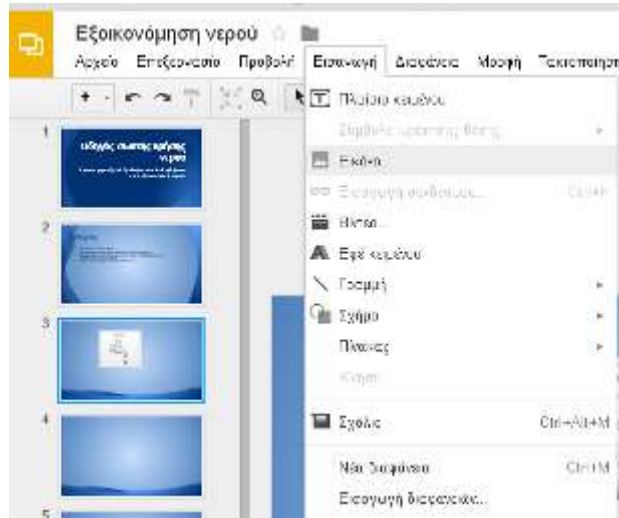
Διαβάστε μερικές απλές [συμβουλές εξοικονόμησης νερού](#) και συζητήστε τες στην ομάδα σας. Στη συνέχεια, γράψτε μερικές οδηγίες σχετικά με αυτά που διαβάσατε στην προστακτική έγκλιση, στο β' πληθυντικό πρόσωπο.

Χωριστείτε σε 5 ομάδες και διαλέξτε από δύο εικονίδια που υπάρχουν στην παραπάνω σελίδα. Επισκεφτείτε ένα εργαλείο συνεργατικής γραφής ([Google Doc](#)), στο οποίο θα μεταφέρετε τις σχετικές εικόνες και γράψτε το κείμενο με τις οδηγίες, μετατρέποντάς τες σε έγκλιση προστακτική στο β' πληθυντικό πρόσωπο.

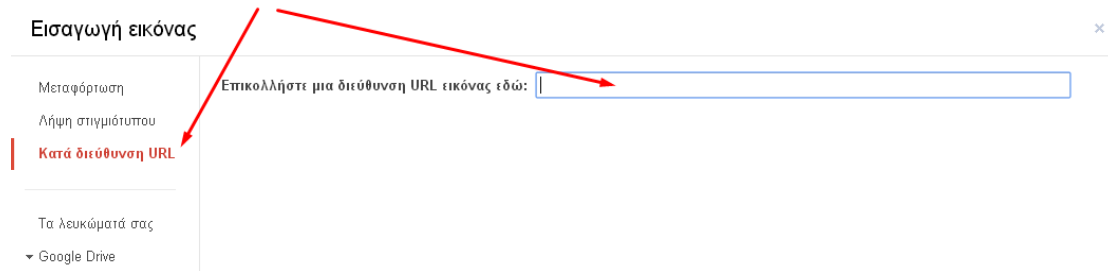
Για να μεταφέρετε τις εικόνες πατήστε πάνω στην εικόνα με δεξί κλικ κι επιλέξτε το μενού: «Αντιγραφή διεύθυνσης URL εικόνας».

Πηγαίνετε στην ιστοσελίδα που γράφουμε τις οδηγίες [GoogleDoc](#), πατήστε το μενού: εισαγωγή/ εικόνα.

Επιλέξτε το μενού «Κατά διεύθυνση URL»

κι επικολλήστε τη διεύθυνση στο αντίστοιχο πλαίσιο. Η εικόνα θα μεταφερθεί στη διαφάνεια.

Έπειτα γράψτε στο πλαίσιο κειμένου τη σχετική οδηγία.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο αφορά την τελευταία διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου της γλώσσας, τοποθετείται χρονικά στο τέλος του διδακτικού έτους, διαπραγματεύεται ένα ευχάριστο για τα παιδιά θέμα -το καλοκαίρι- και συγχρόνως τα εμπλέκει σε ένα σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα, την αξία του νερού ως πηγή ζωής και τα οφέλη της εξοικονόμησής του. Ο εφαρμοστής του σεναρίου μπορεί να το επεκτείνει το σενάριο σε διάφορες ακόμα δραστηριότητες:

- Προτείνεται να γίνει κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού από τους μαθητές η καταγραφή ενός ημερολογίου. Εφόσον υπάρχει η σχετική εξοικείωση, θα μπορούσαν οι μαθητές να καταγράψουν το ημερολόγιό τους σε ένα εργαλείο συνεργατικής μάθησης wiki, στο οποίο θα έχουν πρόσβαση και δικαιώματα γραφής όλοι οι μαθητές της τάξης. Με τον τρόπο αυτό παραμένει ενεργό το ενδιαφέρον των μαθητών κατά τη διάρκεια των διακοπών και δημιουργείται ισχυρό κίνητρο γραφής.
- Μπορεί, επίσης, να αλλάξει και ο τρόπος επεξεργασίας του προβλήματος. Εφόσον το κρίνει ο εφαρμοστής του σεναρίου, μπορεί να προβάλει ένα ενδιαφέρον ντοκιμαντέρ από τον εξάντα με τίτλο «[Πωλείται Ζωή](#)» που εξετάζει τη μεγαλύτερη αγορά νερού του κόσμου που έχει στηθεί στη Χιλή.
- Θα μπορούσε, επίσης, να αξιοποιηθεί και ο «[Σταγονούλης](#)» και κυρίως οι πρώτες 14 σελίδες καθώς και η 35η σελίδα. Υπάρχουν ενδιαφέρουσες πληροφορίες για το νερό, τους φυσικούς πόρους και την εξοικονόμησή του.
- Τέλος, θα μπορούσε να αλλάξει και ο τρόπος παρουσίασης. Τα παιδιά θα μπορούσαν να τραγουδήσουν το ποίημα του Παλαμά και να δημιουργήσουν ένα βίντεο ενσωματώνοντας σε αυτό τις ζωγραφιές και τα κολάζ που δημιούργησαν.

Γενικά, ο εφαρμοστής του σεναρίου μπορεί να το εμπλουτίσει ανάλογα με τη δική του δημιουργική οπτική και τις ανάγκες της τάξης του.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Στα φύλλα εργασίας δίνονται αναλυτικές οδηγίες για τον τρόπο εργασίας των μαθητών. Επειδή όμως το σενάριο θα εφαρμοστεί σε μαθητές της Γ΄ τάξης, με δεδομένες τις αναγνωστικές δυσκολίες από αρκετούς μαθητές, προτείνεται να παρουσιάζονται τα φύλλα εργασίας από τον εφαρμοστή του σεναρίου, ο οποίος θα πρέπει να τα έχει μελετήσει και να έχει ετοιμάσει τα σχετικά συνεργατικά περιβάλλοντα που προβλέπονται. Ο τελευταίος άλλωστε θα κρίνει και θα τροποποιήσει τις δραστηριότητες του σεναρίου, ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης του. Επίσης, θα κρίνει πώς θα αξιοποιήσει το ενδιαφέρον ντοκιμαντέρ από τον *Εξάντα* με τίτλο «[Πωλείται Ζωή](#)» και την ιστοσελίδα με τον «[Σταγονούλη](#)» που προτείνονται στις *Άλλες Εκδοχές* του σεναρίου. Τέλος, το διδακτικό δώρο, που αφορά τη δημιουργία αφίσας, μπορεί να τροποποιηθεί και να δημιουργηθούν από τα παιδιά μικρά τηλεοπτικά μηνύματα που να αφορούν την προστασία των θαλασσών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Hughes, J. 2007. *Poetry. A Powerful Medium for Literacy and Technology Development*. Ontario, Canada: The Literacy and Numeracy Secretariat. <http://www.edu.gov.on.ca/eng/literacynumeracy/inspire/research/Hughes.pdf> [01.04.2014]

ΙΤΥ. 2002., Εκπαιδευτικό Λογισμικό στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» με τίτλο: «*Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στην Αξιοποίηση Των Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών Στην Εκπαίδευση*», Πάτρα: ΥΠΕΠΘ & ΕΕ & ΕΚΤ.

ΙΤΥ & Π.Ι. 2008 Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης με τίτλο: *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία*, Πάτρα: ΥΠΕΠΘ & ΕΕ & ΕΚΤ.

Κόμης, Β. 2004. *Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*, Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Κουτσογιάννης, Δ. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη, ΙΝΣ.

Μακράκης, Β. 2000. *Υπερμέσα στην εκπαίδευση - κοινωνικο-εποικοδομιστική προσέγγιση.* Αθήνα: Μεταίχμιο.

Νικολαΐδου, Σ. 2009. *Λογοτεχνία και Νέες Τεχνολογίες - Από τη θεωρία στη διδακτική πράξη.* Αθήνα: Κέδρος.

Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. 2006. *Μάθηση και Διδασκαλία στην εποχή της Πληροφορίας: Ολική Προσέγγιση, τ. Α',* Αθήνα: αυτοέκδοση.

Σολομωνίδου, Χ. 2006. *Νέες Τάσεις στην Εκπαιδευτική Τεχνολογία.* Αθήνα: Μεταίχμιο.

Χαραλαμπίδης, Α. & Χατζησαββίδης, Σ. 1997. *Διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: Θεωρία και πρακτική εφαρμογή.* Θεσσαλονίκη: Κώδικας.

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. Η διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών. (προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών), *Φιλολόγος*, (113) 405-414. <http://users.auth.gr/~sofronis/dimos/docs/ergasia94.pdf> [13.11.2013]

Vygotsky, L. 1993. *Γλώσσα και σκέψη.* Αθήνα: Γνώση.